

fiom:

Adoptiekind in de familie- of vriendenkring

Informatie en tips voor opa's, oma's, tantes, ooms en
vrienden

Inhoudsopgave

- 04** Inleiding
- 05** Over afstand en adoptie
- 07** De adoptieprocedure
- 08** De eerste periode
- 12** Begrip en steun
- 15** Meer informatie

Colofon

Dit is een publicatie van Fiom
www.fiom.nl

Vormgeving: New Boxes
Foto's: Shutterstock en Stocksy
Druk: Tweede druk (2022)

© 2022 Fiom
Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd zonder
schriftelijke toestemming van Fiom

Inleiding

Adoptieouders bereiden zich intensief voor op de komst van hun adoptiekind(eren). Ze zijn uitgebreid geïnformeerd, bijvoorbeeld over de adoptieprocedure en het wennen en hechten met elkaar. Voor familie en vrienden zijn de adoptie en de keuzes van (aankomend) adoptieouders soms lastig te begrijpen.

Deze brochure geeft uitleg over de achtergronden van adoptie. Ook lees je wat voor een adoptiekind belangrijk is in de eerste tijd in zijn gezin. Een periode die verwarrend voor hem is omdat hij afscheid heeft moeten nemen van zijn vertrouwde omgeving en moet wennen aan alles wat anders is in het gezin en zijn nieuwe land. Met deze informatie kun je het (toekomstige) gezin beter begrijpen, steunen en er zelf van meegenieten.

Internationale Verklaring van de Rechten van het Kind: Ieder kind heeft het recht om op te groeien in een gezin. Adoptie kan een mogelijkheid zijn om een kind dat niet bij zijn biologische ouders op kan groeien toch een gezin te bieden. Pas als duidelijk is dat een kind niet door naaste familieleden kan worden opgevangen en er ook in het land van herkomst geen geschikt pleeg- of adoptiegezin is, komt adoptie naar het buitenland in aanmerking

Over afstand en adoptie

Wereldwijd zijn er veel kinderen die de zorg en aandacht van hun ouders moeten missen. Slechts een heel klein percentage daarvan komt terecht in een buitenlands adoptiegezin. Voor een interlandelijke adoptie bestaan strikte regels en afspraken.

Wanneer komt een kind in aanmerking voor interlandelijke adoptie?

Kinderen komen alleen voor adoptie in aanmerking als er een afstandsverklaring van één of beide ouders is. Vaak speelt armoede of ziekte een rol bij de beslissing om afstand te doen, maar ook bijvoorbeeld een taboe op ongehuwd moederschap. Lang niet alle kinderen worden echter officieel afgestaan door hun biologische ouders. Velen zijn te vondeling gelegd. Er wordt dan een verlatenverklaring afgegeven door de rechterlijke macht. Daardoor kunnen ook deze kinderen worden geadopteerd. Soms zijn de biologische ouders uit de ouderlijke macht ontzet omdat zij hun kind(eren) verwaarloosden of misbruikten.

Voor alle kinderen geldt dat eerst wordt gekeken of er mogelijkheden zijn om in hun eigen land in een gezin op te groeien. Als dat niet het geval is, komt buitenlandse adoptie in beeld. Vaak gaat het om kinderen die extra medische zorg nodig hebben en al wat ouder zijn.

Internationale afspraken en landeisen

Alle afspraken en regels over adoptie gaan uit van het belang van het kind. De herkomstlanden vinden het heel belangrijk dat de kinderen goed terecht komen. Ze stellen elk hun eigen voorwaarden aan de nieuwe ouders. Die voorwaarden, bijvoorbeeld wel of niet getrouwd moeten zijn, hangen samen met de cultuur, religie of politiek, of de visie van de plaatselijke adoptieorganisatie van het herkomstland.

Achtergrond adoptiekinderen

Op jonge leeftijd hebben adoptiekinderen al veel meegemaakt. Ze zijn gescheiden van hun biologische ouders en hebben hun aandacht en zorg moeten missen. De meesten van hen hebben te maken gehad met wisselende verzorgers, ondervoeding of verwaarlozing. Deze ervaringen en gemis aan aandacht en zorg op hele jonge leeftijd hebben grote impact op een kind. Het kan langdurig invloed hebben op hun gedrag, hoe ze omgaan met spanningen en emoties

en op hun verdere ontwikkeling, bijvoorbeeld op school. Dat geldt overigens ook voor baby's. Ook al hebben ze bepaalde ervaringen niet bewust meegemaakt, ze zijn toch van grote invloed. Een adoptiekind vraagt extra aandacht en energie

van het hele gezin. Preventieve en professionele begeleiding kan helpen om het kind een zo goed mogelijke start in zijn nieuwe gezin te geven.

De adoptieprocedure

Het is in het belang van een adoptiekind dat hij de ouder(s) krijgt die het best bij hem passen of past. Regels en wetten beschermen dat belang. Een adoptieprocedure - van voorbereiding tot vlak na aankomst in Nederland - kan door al die regels en wetten lang duren.

Lengte procedure

De duur van een adoptieprocedure - van aanvraag tot aankomst van het kind in Nederland - verschilt en hangt samen met 'vraag en aanbod': de wens van de aspirant-adoptieouders die hebben aangegeven voor welk(e) kind(eren) ze kunnen en willen zorgen tegen- over welke kinderen op dat moment uit de opgege- ven voorkeurslanden voor adoptie in aanmerking komen. Een procedure kan in totaal vier jaar duren, maar ook langer of korter.

De stappen in een adoptieprocedure.

Vorbereiding

1. adoptieaanvraag doen
2. groepsbijeenkomsten bijwonen
3. gezinsonderzoek
4. ontvangen van beginseltoestemming

Bemiddeling

5. wachten op een voorstel
6. voorstel krijgen en accepteren
7. wachten tot de formaliteiten in het land van herkomst zijn afgerond
8. kind(eren) ophalen

Afronding in Nederland

9. kind aanmelden bij officiële instanties
10. nazorg

Keuzes van adoptieouders

Het adoptietraject is voor aspirant-adoptieouders intensief. Er komt veel informatie op hen af. Ze moeten ingrijpende keuzes maken en daarbij ook aangeven wat hun mogelijkheden en grenzen zijn ten aanzien van het aantal kinderen, hun leeftijd en medische en sociale achtergrond (Special Need)

De procedure is soms spannend. De achtergrond- informatie over het kind is niet altijd volledig en de prognose op basis van die gegevens is soms lastig te geven. Dat vraagt van hen (en van hun omgeving) een flexibele houding.

De eerste periode

De eerste tijd na aankomst kiezen adoptie-ouders er in het belang van hun kind vaak voor om het rustig aan te doen met afspraken met anderen buiten het gezin. Het kind moet eerst rustig kunnen wennen aan zijn nieuwe gezin en alle grote veranderingen in zijn leven.

Enorm wennen

Bij aankomst in Nederland wordt alles anders voor een adoptiekind. Het klimaat, het eten, slaap- en eetgewoonten, geuren, geluiden, taal en de mensen die voor hem zorgen. Dat roept bij het kind gevoelens van verwarring en onveiligheid op. Het kind kan zich angstig, klampend, druk of heel stil gaan gedragen. Een ouder kind houdt soms zijn overlevingsgedrag uit het kindertehuis nog vast. Daar schrokte hij mis schien zijn eten naar binnen, vocht om het weinige speelgoed of schreeuwde of sloeg om de aandacht op te eisen. In tehuizen slapen kinderen op een slaapzaal, of zelfs samen in één bedje. Dat verklaart mede waarom veel kinderen in het nieuwe gezin slaapproblemen hebben. Het kost de adoptieouders in het begin veel energie het gedrag van hun kind goed te interpreteren en er goed op te reageren. Het kind heeft tijd nodig om te ontdekken dat zijn overlevingsgedrag in deze nieuwe situatie niet meer nodig is. Sommige dingen moeten ze misschien helemaal opnieuw leren, zoals zich laten troosten, knuffelen en op schoot zitten. Ook de adoptieouders moeten vaak nog erg wennen aan hun nieuwe

rol. Gevoelens van geluk, vermoeidheid, plezier en onzekerheid wisselen elkaar af. Door alle veranderingen is het adoptiegezin gebaat bij rust en regelmaat. Het kan kind en ouders helpen hun wereld in het begin een beetje klein te houden om rustig aan elkaar te kunnen wennen.

Heleen, zus van Lynn, adoptiemoeder van twee dochtertjes: “Op Schiphol wachtten we met een klein groepje familie op Lynn en haar man Rogier met hun twee kinderen. Lynn en Rogier hielden de kinderen dicht bij zich. In mijn enthousiasme als kersverse tante wilde ik mijn nichtjes graag vasthouden, maar ik kon me goed voorstellen dat dat voor de meisjes te eng zou zijn.”

Hans, vriend van aspirant-adoptieouders:

“Annabel en Ramón delen alle informatie en vorderingen over hun adoptieproces enthousiast met ons. Volgende maand gaan ze voor vier weken naar Zuid-Afrika en mogen ze hun dochter eindelijk ophalen. Ondertussen houden ze ons op de hoogte via hun blog.”

Joke en Bert, aspirant-grootouders van een adoptiekleinkind:

“Onze dochter en haar man waren zo blij toen ze ons de voorstel foto van hun adoptiezoon lieten zien. Hoewel we er door hen op waren voorbereid dat hij een hazenlip had, schrokken we toch even van de foto. Door dat eerlijk tegen hen te zeggen verdween het al snel naar de achtergrond en konden we ons samen met hen verheugen op zijn komst.”

Fransje, aspirant-adoptiemoeder:

“Mijn moeder vroeg waarom we zo lang moesten wachten op een adoptiekind. ‘De tehuizen zitten toch vol met kinderen,’ zei ze. ‘Voor veel mensen in mijn omgeving is het lastig te begrijpen dat adoptie niet iets is wat zomaar kan of wat je zomaar doet.’”

Jurgen, adoptievader:

“Mijn ouders dachten dat we uit alle landen konden adopteren, maar er waren voor ons maar een paar landen waarvoor we in aanmerking kwamen. Uiteindelijk voelden we met Nigeria allebei de beste ‘klik’, ook omdat we al een keer een reis door Afrika hebben gemaakt.”

Tips voor de eerste periode

- Zie het niet als een afwijzing als de adoptieouders het contact met je nog even op een laag pitje zetten. Het gezin sluit zich niet van je af, het is hard aan het werk. Geef het gezin de tijd aan elkaar te wennen. Laat de directe zorg nog zoveel mogelijk bij de ouders. Houd wat gepaste afstand ten opzichte van het kind.
- Overstelp het kind niet met cadeautjes. Overleg met de adoptieouders wat een goed cadeau is als je toch iets wilt geven. Bespreek van tevoren wie het cadeau geeft. Soms doen ouders dat in de wienperiode liever zelf.
- Een adoptiekind is in het begin nog niet direct gehecht aan zijn ouders. Dat heeft tijd nodig. Het kan zijn dat hij je een handje geeft en met je mee wil. Benoem dat het kind bij zijn papa en mama blijft en draag het weer over aan zijn ouders.
- Soms houden ouders in het belang van het kind informatie over de (medische) achtergrond of over de reden van afstand liever privé. Respecteer dat.

Tips

- Adoptieouders volgen soms een aanpak die u wellicht niet zelf zou kiezen voor een biologisch eigen kind van dezelfde leeftijd. Maar voor het adoptiekind draagt deze aanpak bij aan het veilig wennen en hechten. Toon begrip voor en ondersteun de manier waarop de ouders met hun kinderen omgaan.
- Geef de adoptieouders liever een compliment dan goed bedoelde adviezen.
- Adoptieouders kunnen je emotionele steun goed gebruiken. Een proces van wennen en hechten is een pittige tijd. Een luisterend oor is dan soms meer dan welkom.

Begrip en steun

In een adoptiegezin gaat het er, zeker in het begin, anders aan toe dan in een 'gewoon' gezin. Een adoptiekind vraagt om een andere benadering omdat hij een heel andere situatie gewend is. Pas als hij zich veilig voelt in zijn gezin is hij er aan toe om nieuwe dingen te leren.

Vertrouwen opbouwen

In zijn vroege leventje is een adoptiekind gescheiden van zijn ouders. Hij is misschien gewend aan een groepsopvoeding en heeft mogelijk wisselende opvoeders gehad. Sommige kinderen hebben een gebrek aan intimiteit of individuele aandacht ervaren.

Ineens is het kind nu bij ouders die alle tijd, liefde en aandacht voor hem hebben. Dat is wennen. Het kind moet erop leren vertrouwen dat hij echt bij zijn nieuwe ouders hoort en dat zij er altijd voor hem zullen zijn. Hij moet het vertrouwen krijgen dat hij helemaal mag zijn wie hij is en dat hij 'er toe doet'. Het kind moet zich stap voor stap veilig aan zijn nieuwe ouders hechten.

Soms moet een kind dat te weinig intimiteit heeft ervaren een inhaalslag maken. Het is dan goed als ouders hun kind als een jonger kind behandelen. Ze kunnen hem bijvoorbeeld veel dragen of op hun kamer laten slapen. Zo bouwt het kind vertrouwen in zijn ouders op.

Vanuit dit gevoel van veiligheid en vertrouwen kan het kind ook een relatie met andere mensen op gaan bouwen, zoals opa en oma, andere familieleden, vrienden en buren. Na een rustige opbouw van het contact zal het kind ook aan jou wennen en het fijn vinden bij je te zijn.

Eerst hechten, dan opvoeden

Het gedrag van een adoptiekind is voor u misschien lastig te duiden. Het kind kan zich jonger gedragen dan bij zijn leeftijd past. Hij is bijvoorbeeld ineens niet meer zindelijk of gooit met spullen. Druk, boos, huilerig of angstig gedrag is ook mogelijk.

Of het kind is juist stil en plukt urenlang pluusjes van het tapijt. Het is goed om te weten dat dit gedrag waarschijnlijk een uiting is van een nog onveilig of onprettig gevoel. Omgaan met spanning en emoties hebben veel adoptiekinderen nog niet goed geleerd. Ze hebben hun nieuwe ouders echt nodig om hen in spanningsvolle situaties te helpen. Een kind staat pas open voor het leren veranderen van zijn gedrag als hij zich met veel steun en troost geborgen voelt in zijn nieuwe thuis. Daarom

werken ouders waar mogelijk eerst aan het opbouwen van een hechte band met hun kind. Pas als het kind zich veilig voelt, is het tijd voor de volgende stap: zich houden aan regels en afspraken. Kortom: eerst contact maken, dan corrigeren. Voor de adoptieouders is het fijn als zij zich in deze aanpak begrepen voelen.

Lydia, vriendin van Coen en Jolanda, adoptieouders van een zoon (3 jaar): "Het zoontje van mijn vrienden werd zo maar boos, begon te schreeuwen en met zijn speelgoed te gooien. Maar mijn vrienden bleven rustig, pakten hem bij de hand en vertelden hem wat er gebeurde en hoe hij zich voelde. Je zag hem ontspannen, het was zo'n ontroerend moment."

Meer informatie

De afdeling Adoptievoorzieningen van Flom geeft informatie, advies en ondersteuning aan adoptieouders, geadopteerden, leerkrachten en andere professionals. Meer informatie over adoptie en de ontwikkeling en opvoeding van adoptiekinderen vind je op onze website.

Persoonlijk advies

Heb je vragen of zorgen over de ontwikkeling of opvoeding van je adoptiekind? Of wil je gewoon eens van gedachten wisselen met een adoptiedeskundigen? Neem dan contact met ons op via 030-233 03 40 (keuze 3). Wij zijn bereikbaar van maandag tot en met donderdag van 9.30 - 12.30 uur. Je kan ook je vraag mailen naar nazorgadoptie@fom.nl.

Voor meer informatie

Fiom

De Bouw 93

3991 SZ Houten

Telefoon: 030-233 03 40

info@fom.nl

www.fiom.nl

omdat je er niet alleen voor staat